

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ
РОМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І
ПЕРЕКЛАДУ**

**Кафедра італійської і французької
філології та перекладу**

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

**«Міжкультурні аспекти перекладу з
французької мови на українську»**

Спеціальність: B11

Спеціалізація: B11 041 германські мови та літератури (переклад включно), перша — англійська.

Освітня програма:

Американські студії (англійська мова і друга іноземна мова);

Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова);

Сучасні філологічні студії (англійська мова і друга іноземна мова);

лінгвістика та перекладознавство

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Кафедра	Кафедра італійської і французької філології та перекладу
Факультет	Факультет романської філології і перекладу
Викладач	Д. філол. наук., проф. Філоненко Н.Г., завідувач кафедри італійської і французької філології та перекладу
Статус дисципліни	вибіркова дисципліна професійної і практичної підготовки
Курс, семестр	1 курс, II семестр
Обсяг дисципліни у кредитах ЄКТС / загальна кількість годин	3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі: лекції — /2год. семінарські заняття — не передбачено практичні заняття — 30 год./ 4 год. самостійна робота — 60 год./ 84 год.
Мова викладання	Французька, українська
Коротка анотація дисципліни (Що я вивчатиму?)	Дисципліна «Міжкультурні аспекти перекладу з французької мови на українську» присвячена вивченню впливу культурного контексту на процес міжмовної трансляції. Студенти аналізуватимуть культурно марковані одиниці, фонові знання, реалії, алюзії, стереотипи, невербальні коди, а також специфіку мовленнєвої поведінки франкомовних і україномовних комунікантів. Особлива увага приділяється труднощам перекладу культурно значущих елементів (антропонімів, топонімів, історичних назв, гастрономічних, соціальних і побутових реалій) та стратегіям їх адаптації. Дисципліна поєднує теоретичний аналіз із практикою перекладу текстів, насичених міжкультурними елементами, з метою формування глибокої міжкультурної компетентності перекладача.

Мета вивчення дисципліни (Чому це цікаво й потрібно вивчати?)	Метою дисципліни є формування в здобувачів освіти міжкультурної перекладацької компетентності, яка дозволяє адекватно передавати не лише мовну, а й культурну інформацію оригіналу з урахуванням специфіки цільової аудиторії. Курс спрямований на розвиток здатності розпізнавати та інтерпретувати культурно марковані елементи французькомовного тексту (реалії, алюзії, традиції, історико-культурний фон) і добирати ефективні перекладацькі стратегії їхньої передачі українською мовою. Ця дисципліна є актуальною і необхідною, оскільки: - сучасний перекладач працює в умовах міжкультурної взаємодії та глобалізації, де важлива не лише точність, а й культурна доречність перекладу; - культурні бар'єри можуть істотно впливати на сприйняття тексту та комунікативний ефект; - переклад без урахування культурного контексту може призвести до втрати смислів, помилкових інтерпретацій або непорозумінь.
Результати навчання (Чому я навчуся на цій дисципліні?)	Опанування знань про основні теоретичні підходи до міжкультурної комунікації та їхнє застосування в перекладацькій практиці. Засвоєння понять культурно маркованих одиниць, фонових знань, реалій, прецедентних феноменів та культурних коннотативів. Розпізнавання культурних особливостей тексту, що впливають на вибір перекладацьких стратегій. Набуття навичок перекладу культурно навантажених елементів, зокрема топонімів, антропонімів, гастрономічних назв, історичних і соціокультурних понять. Оволодіння стратегіями адаптації, транскодування, транскрипції та пояснювального перекладу культурно специфічних елементів. Розвиток міжкультурної чутливості, що дозволяє забезпечити комунікативну адекватність і уникнути міжкультурних непорозумінь. Формування здатності до критичного аналізу перекладацьких рішень у міжкультурному контексті. Застосування здобутих знань і навичок під час практичного перекладу текстів різних жанрів (публіцистичних, художніх, медійних), насичених культурно маркованими одиницями.
Компетентності (Яку сукупну користь я отримаю від вивчення цієї дисципліни?)	Знання: - знання основ міжкультурної комунікації в перекладі; - розуміння культурно маркованих елементів у французькомовних текстах (реалії, алюзії, фразеологізми, соціокультурні коди); - знання типів перекладацьких стратегій для передачі культурних особливостей. Уміння: - уміння ідентифікувати культурно специфічні одиниці у вихідному тексті; - уміння добирати відповідні перекладацькі рішення з урахуванням мовної норми та культурного контексту; - уміння зберігати комунікативний ефект оригіналу, адаптуючи текст для іншої культури.

Навички:

- навички перекладу текстів, насичених культурно маркованими елементами;
- навички трансформації культурних концептів у процесі перекладу (транскрипція, калькування, адаптація, пояснення);
- навички критичного аналізу міжкультурних ризиків у перекладацькій практиці.

Комунікація:

- здатність до міжкультурного посередництва у процесі професійної комунікації;
- вміння аргументовано пояснювати перекладацькі рішення з міжкультурної точки зору;
- готовність вести конструктивний діалог у полікультурному середовищі.

Автономність і відповідальність:

- здатність самостійно ухвалювати перекладацькі рішення в умовах міжкультурних викликів;
- відповідальне ставлення до передачі культурної інформації без викривлення чи спрощення;
- схильність до постійного професійного вдосконалення в галузі міжкультурного перекладу.

Види занять і їхній розподіл за годинами

№ п/п	№ і назва теми (включно з темами, винесеними на самостійне опрацювання)	Кількість годин						
		Денна форма				Заочна форма		
		Разом	у тому числі			Разом	у тому числі	
			лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота		лекції	семінарські і / практичні заняття

Модуль I**Змістовий модуль I. Міжкультурні аспекти перекладу з французької мови на українську.**

1.	Теоретичні основи міжкультурної комунікації і культура як фактор перекладу.	18		6	12	18			18
2.	Типологія, функції і стратегії перекладу культурно маркованих одиниць.	18		6	12	18			18
3.	Лінгвокультурні особливості французького соціального та побутового життя у перекладі.	18		6	12	18		2	16
4.	Переклад французьких гастрономічних, історичних, географічних та релігійних	18		6	12	18		2	16

	реалій.								
5.	Професійна відповідальність перекладача при здійсненні міжкультурних помилок в перекладі.	18		6	12	18	2		16
	Разом годин за модулем 1	90	-	30	60	90	2	4	84

Тематика (змістові модулі) навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Міжкультурні аспекти перекладу з французької мови на українську.

1. Теоретичні основи міжкультурної комунікації і культура як фактор перекладу.
2. Типологія, функції і стратегії перекладу культурно маркованих одиниць.
3. Лінгвокультурні особливості французького соціального та побутового життя у перекладі.
4. Переклад французьких гастрономічних, історичних, географічних та релігійних реалій.
5. Професійна відповідальність перекладача при здійсненні міжкультурних помилок в перекладі.

Політика оцінювання (розподіл балів і критерії)

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності з вивчення навчальної дисципліни «Міжкультурні аспекти перекладу з французької мови на українську» здійснюється в 4-бальній системі («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»)).

Рейтинг вираховується в рейтингових балах, а підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 4-бальною шкалою та за шкалою ЄКТС.

Критерії оцінювання аудиторної та самостійної навчальної роботи студента

Перекладацький аналіз та переклад на українську мову запропонованих юридичних текстів:

Кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання
5 «відмінно»	Студент виконує еквівалентний переклад запропонованого тексту і демонструє високий рівень володіння теоретичним матеріалом, необхідним для здійснення перекладацького аналізу тексту. Допускаються 2-3 несуттєві помилки (орфографічні, граматичні та лексико-стилістичні).
4 «добре»	Студент виконує в цілому еквівалентний переклад запропонованого тексту, але допускає 5-6 несуттєвих помилок (орфографічні, граматичні та лексико-стилістичні). Студент добре володіє теоретичним матеріалом, необхідним для здійснення перекладацького аналізу тексту.
3 «задовільно»	Студент виконує переклад запропонованого тексту, в якому допускає помилки та пропуски (не більше 7-10 (орфографічних, граматичних та лексико-стилістичних)); студент демонструє поверхневий перекладацький аналіз тексту.
2 «не задовільно»	Студент демонструє відсутність умінь перекладу незнайомого тексту з іноземної мови на українську, тобто допускає багато пропусків та відхилень від змісту оригіналу, робить помилки, що спотворюють зміст тексту оригіналу. Студент не володіє теоретичним матеріалом, необхідним для здійснення перекладацького аналізу тексту.

Викладач підраховує бали, отримані студентом, окремо за кожним критерієм оцінювання завдань аудиторної та самостійної роботи.

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом**

семестру шляхом помноження на 10¹. Студенти мають відпрацювати всі пропущені аудиторні заняття. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити 50.

Підсумковий модульний контроль проводиться у вигляді написання *модульної контрольної роботи*, що спрямоване на всебічну і комплексну перевірку обсягу, рівня та якості засвоєння знань, навичок та вмінь, визначених у програмі навчальної дисципліни. Модульна контрольна робота є письмовою, складається із двох практичних завдань, кожне з яких оцінюється певною кількістю балів. Отримані за кожне завдання модульної роботи бали трансформуються в загальну оцінку за модульну контрольну роботу за таблицею:

90% і більше	63 - 70 балів	5 (відмінно)
75% - 89%	53 - 62 балів	4 (добре)
50% - 74%	35 - 52 балів	3 (задовільно)
49% і менше	34 бали і менше	2 (незадовільно)

Оцінки трансформуються в **рейтинговий бал за МКР** у такий спосіб:

«відмінно»	50 балів
«добре»	40 балів
«задовільно»	30 балів
«незадовільно»	20 балів
неявка на МКР	0 балів

У разі відсутності студента на МКР без поважних причин (таких, що підтверджуються офіційними документами), він отримує «нуль» (0) балів. У випадку наявності зазначених офіційних документів, студент, за письмовою згодою декана факультету та викладача, має право написати МКР в індивідуальному порядку.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни «**Міжкультурні аспекти перекладу з французької мови на українську**» здійснюється у формі заліку.

Вимоги до заліку

Форми контролю:- усна співбесіда;

- виконання практичного завдання.

Критерії оцінювання:

Залік відбувається в усній формі. Оцінювання відповідей здійснюється відповідно до вимог з конкретних складових заліку. На заліку студент має виконати такі **завдання**:

I. Переклад на українську мову запропонованих текстів:

Кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання
5 «відмінно»	Студент виконує еквівалентний переклад запропонованого тексту. Допускаються 2-3 несуттєві помилки (орфографічні, граматичні та лексико-стилістичні).
4 «добре»	Студент виконує в цілому еквівалентний переклад запропонованого тексту, але допускає 5-6 несуттєвих помилок (орфографічні, граматичні та лексико-стилістичні).
3 «задовільно»	Студент виконує переклад запропонованого тексту, в якому допускає помилки та пропуски (не більше 7-10 (орфографічних, граматичних та лексико-стилістичних)).
2 «не задовільно»	Студент демонструє відсутність умінь перекладу незнайомого тексту з іноземної мови на українську, тобто допускає багато пропусків та відхилень від змісту оригіналу, робить помилки, що спотворюють зміст тексту оригіналу.

II. Перекладацький аналіз запропонованих текстів:

Кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання
5 «відмінно»	Студент демонструє високий рівень володіння теоретичним матеріалом, необхідним для здійснення перекладацького аналізу тексту. Допускаються 2-3 несуттєві помилки (орфографічні, граматичні та

¹Наприклад, протягом семестру студент отримав за аудиторну та самостійну роботу такі оцінки: «5», «3», «5», «4», «5», «4». Середня арифметична оцінка становить 4,33, з округленням до десятої частки – 4,3. Отриману оцінку множимо на 10: 4,3x10=43. Це число є рейтинговим балом студента за роботу протягом семестру.

	лексико-стилістичні).
4 «добре»	Студент добре володіє теоретичним матеріалом, необхідним для здійснення перекладацького аналізу тексту, але допускає 5-6 несуттєвих помилок (орфографічні, граматичні та лексико-стилістичні)..
3 «задовільно»	Студент демонструє поверхневий перекладацький аналіз тексту, в якому допускає помилки та пропуски (не більше 7-10 (орфографічних, граматичних та лексико-стилістичних)
2 «не задовільно»	Студент не володіє теоретичним матеріалом, необхідним для здійснення перекладацького аналізу тексту.

Виконання кожного завдання оцінюється окремо. Виставляється оцінка, яка дорівнює середньому арифметичному балу за всі три завдання, округленому до цілого числа.

Оцінка «зараховано» виставляється за умови, якщо середній арифметичний бал за відповіді з трьох питань становить не менше трьох балів.

Оцінка «не зараховано» виставляється за умови, якщо середній арифметичний бал за відповіді з трьох питань становить менше трьох балів.

8.2 Організація оцінювання:

- **семестрове оцінювання** навчальних досягнень студентів з дисципліни **«Міжкультурні аспекти перекладу з французької мови на українську»** має таку структуру:

№ з/п	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
1.	Аудиторна навчальна робота.	25
2.	Самостійна навчальна робота.	25
3.	Модульна контрольна робота	50

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового балу за роботу протягом семестру і рейтингового балу за МКР

- **підсумкове оцінювання** навчальних досягнень студентів з дисципліни **«Міжкультурні аспекти перекладу з французької мови на українську»** здійснюється у формі **заліку**

Відмітка про залік «зараховано», «не зараховано» та оцінка в шкалі ЄКТС виставляється на підставі семестрового рейтингового балу студента за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів	A
82 – 89 балів	B
74 – 81 бал	C
64 – 73 бали	D
60 – 63 бали	E
59 балів і нижче	FX.

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів. Таким чином студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують відмітку про залік «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється відмітка про залік «зараховано», а в шкалі ЄКТС – E та бал 60. Якщо студент під час заліку отримав відмітку про залік «не зараховано», то йому в залікову відомість виставляється відмітка про залік «не зараховано», оцінка FX – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

8.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно	A	90-100	} Зараховано
Добре	B	82-89	
	C	75-81	
Задовільно	D	66-74	
	E	60-65	
Незадовільно	FX	0-59	} не зараховано

Пререквізити (передумови вивчення дисципліни)	Для успішного засвоєння дисципліни «Міжкультурні аспекти перекладу з французької мови на українську» здобувач повинен мати такі базові знання, вміння та навички: • володіння французькою мовою на рівні не нижче B2, що забезпечує розуміння складних автентичних текстів офіційно-ділового стилю; • знання основ теорії перекладу, включаючи поняття еквівалентності, трансформації, прагматичної адаптації; • ознайомленість із базовими поняттями лексикології, граматики та стилістики французької й української мов; • наявність досвіду перекладу публіцистичних або офіційно-ділових текстів, здобутого під час вивчення попередніх курсів, зокрема «Теорія і практика перекладу».
Навчально-методичне й інформаційне забезпечення	Основна література: 1. Олефір Г. І., Філоненко Н.Г. Codes linguistiques et culturels. Savoir vivre dans les pays francophones (codes linguistiques) / Лінгвокультурні коди. Майстерність жити у франкомовних країнах: мовні коди. Частина перша. Підручник для здобувачів вищої освіти філологічних факультетів. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2024. – 313 с. http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/handle/78787878/6765 2. Олефір Г. І., Філоненко Н.Г. Codes linguistiques et culturels. Art de vivre dans les pays francophones (codes culturels) / Лінгвокультурні коди. Мистецтво жити у франкомовних країнах: культурні коди. Частина друга. Підручник для здобувачів вищої освіти філологічних факультетів. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2024. – 306 с. http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/handle/78787878/6766 3. Бондарчук Л.І. (2008). <i>Культура ділового мовлення: Навчальний посібник. 2-е видання доповнене і перероблене</i>. Житомир: ПП «Рута», в-во «Волинь». 4. Васенко Л.А., Дубічинський В.В., Кримець О.М. (2008). <i>Фахова українська мова: Навчальний посібник</i>. К.: Центр учбової літератури. 5. Шевчук С.В., Клименко І.В. (2010). <i>Українська мова за професійним спрямуванням: Підручник</i>. К.: Алерта. 6. Гінзбург М.Д., Требульова І. О., Левіна С.Д. (2003). <i>Українська ділова мова: практичний посібник на щодень</i>. Харків: Торсінг. 7. Антонюк С.М., Бурковська Л.Д. (2008). <i>Переклад юридичної, економічної та соціально-політичної літератури</i>. Хмельницький: ХНУ. 8. Багмут Й.А. (2005). <i>Проблеми перекладу суспільно – політичної літератури українською мовою</i>. К.: НД. 9. Бондаренко Є.В. (2006). <i>Документація у зовнішній економіці: листування та контракти</i>. Х.: Торсінг Плюс. 10. Борисова Л.І. (2003). <i>Основні проблеми науково – технічного перекладу</i>. 11. Головін В.М. (2005). <i>Переклад економічної термінології</i>. К.: Наука. 12. Карабан В. (2002). <i>Переклад англійської наукової і технічної літератури</i>. 13. Коптілов В. В. (2003). <i>Теорія і практика перекладу</i>. К.: Юніверс. 14. Корунець І. В. (2001). <i>Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник</i>. Вінниця: Нова Книга. 15. Марахова А.Ф. (1981). <i>Мова сучасних ділових документів</i>. К.: Наукова думка.

	16. Назаров В. Ф. (1992). <i>Курс юридичного перекладу</i>. К. Нац. унів. ім. Т.Ш. 17. Нестеренко Н., Лисенко К. <i>Курс усного та письмового перекладу. Посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів</i>. Вінниця: Нова книга. 18. Паламар Л.М., Кацавець Г.М. (1995). <i>Мова ділових паперів</i>. К.: Либідь. 19. Плотницька І.М. (2008). <i>Ділова українська мова</i>. К.: Центр учбової літератури. 20. Сергєєва О. В. (2013). <i>Особливості перекладу економічних текстів. Тексти і завдання для розвитку навичок перекладу для студентів напряму підготовки «Філологія. Переклад»: метод. вказівки для студ. 5-го курсу</i>. Хмельницький : ХНУ. Режим доступу : https://msn.tup.km.ua. 21. Циткіна Ф.О. (2003). <i>Термінологія й переклад</i>. Львів: ВЛІ. 22. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Пенькова І.О., Ярошук І.П. (2006). <i>Переклад англomовної економічної літератури. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти</i>. Вінниця: Нова Книга. Додаткова література: 1. Зарицький М. С. (2004). <i>Переклад: створення та редагування</i>. К.: Парламентське вид-во. 2. Караванський С. (2009). <i>Секрети української мови. 2-ге розширене вид.</i> Львів: БаК.
Форми і способи поточного та семестрового контролю	Контроль результатів навчання студента з дисципліни «Міжкультурні аспекти перекладу з французької мови на українську» здійснюється у формі <i>поточного, рубіжного, підсумкового модульного та підсумкового семестрового контролю</i> (іспиту). <i>Поточний контроль</i> успішності студентів здійснюється протягом семестру. Під час опанування навчальним матеріалом модуля оцінюється аудиторна та самостійна робота студента. Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) і набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт. Бали, отримані здобувачами вищої освіти за результатами контролю з дисципліни, викладач занотує і оголошує на кожному практичному занятті. <i>Рубіжний контроль</i> успішності студентів здійснюється посередині навчального семестру у вигляді проміжної атестації здобувачів вищої освіти за результатами оцінювання аудиторної та самостійної роботи, а також з урахуванням відвідування лекційних та практичних занять. <i>Підсумковий модульний контроль</i> проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання у межах годин, відведених на практичні заняття. <i>Підсумковий семестровий контроль</i> – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр (сесію), що з дисципліни «Міжкультурні аспекти перекладу з французької мови на українську» здійснюється у формі заліку.

Затверджено на засіданні кафедри італійської і французької філології та перекладу протокол № 14 від «03» червня 2025р.

Завідувач кафедри

Філоненко Н.Г.